

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: **Alexander Mikoláš**

Téma práce: **Komparace role soudců v mezinárodních soudních orgánech**

Datum odevzdání práce: 9. prosince 2013

Diplomová práce Alexandra Mikoláše porovnává způsob personálního obsazení Soudního dvora EU (dále ESD) a Dispute Settlement Body v rámci WTO (dále DSB). Ukazuje, jak se v těchto vlivných mezinárodních soudních orgánech střetávají mezinárodněprávní princip svrchované rovnosti států s politickým faktem různé reálné síly států. Po představení obou soudních orgánů, jejich činnosti, způsobu jejich obsazování i faktického jejich složení (kap. 2 a 3) přechází diplomant ke komparaci, kde představuje metody faktického posílení silnějších států v personálním obsazení soudů (kap. 4.1). Dalším důležitým hlediskem, z něhož je tato problematika nazírána, je pojem podjatosti z důvodu státní příslušnosti (kap. 4.2). V závěru (kap. 4.3 a 5) jsou formulována doporučení k personálnímu obsazování mezinárodních soudních orgánů.

Systém DSB je dvouinstanční a v klíčovém sedmičlenném Odvolacím orgánu (Appellate Body) jsou tradičně zastoupeni jeden zástupce USA a jeden zástupce EU. V ESD se uplatňuje rovnost států, každý členský stát EU má jednoho zástupce v Soudním dvoru a v Tribunálu. Převaha silnějších států se ale projevuje u generálních advokátů – v současné době jich je devět, stálého generálního advokáta mají Německo, Velká Británie, Francie, Itálie, Španělsko a Polsko a zbylá tři místa rotují mezi ostatními státy. Proto také žádný generální advokát z menšího státu nemůže zůstat ve funkci déle než šest let, zatímco zástupci velkých států mohou být jmenováni opakovaně (Němec Karl Roemer byl generálním advokátem dvacet let a současná zástupkyně Německa Juliane Kokottová je ve funkci již deset let).

Diplomant rozebírá podjatost z individuálních a generálních příčin, přičemž generální příčinou může být právě státní příslušnost. Ukazuje, že v prvním instanci DSB je příslušnost ke straně sporu důvodem k vyloučení, u Odvolacího orgánu a v ESD nikoli. Zvažuje i další faktory – způsob jmenování soudce (a roli vlády daného státu), další kariéru bývalých soudců, význam nezávislých orgánů promlouvajících do personálních otázek (jako je sedmičlenný výbor bývalých soudců ESD, nejvyšších národních soudů a obecně uznávaných právníků podle č. 255 SFEU), ale také možnost připojování disentů k rozhodnutím a fakt, zda jsou anonymní.

Diplomová práce si zvolila poměrně úzké téma (dva soudní orgány), což je ale dobře, protože na zvolených dvou vlivných soudních orgánech se řada těchto důležitých problémů dá demonstrovat. Diplomantovy úvahy jsou inspirativní způsob uvažování na pomezí práva a politiky (čím se řadí do aktuálního proudu politologické analýzy soudní moci, jíž se u nás věnují především kolegové z katedry politologie a sociologie), opírají se o dobře vybranou především anglicky psanou literaturu.

V rámci obhajoby by mohl být detailněji rozebrán význam disentů pro nezávislost soudců (včetně výhod a nevýhod anonymních disentů) a také otázka rozumného vyvážení politických a odborných aktérů procesu jmenování soudců mezinárodních soudů.

Práce je dobře členěná a čtivá, obsahuje ale velké množství překlepů, svědčící o nedostatečné závěrečné revizi textu. U seznamu literatury není zjevný žádný princip, podle kterého jsou díla řazena – nejlepší by asi bylo řadit je klasicky abecedně podle příjmení autora.

Celkově hodnotím diplomovou práci jako velmi zdařilou a předběžně navrhuji v závislosti na přesvědčivosti ústní prezentace závěrů a zodpovězení otázek v rámci obhajoby hodnocení práce klasifikačním stupněm výborně nebo velmi dobře.

V Praze dne 17. prosince 2013.

JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D.